

DE BRIEVENBRIGADE HET VERHAAL VAN DE EUROPESE UNIE

INTRO VOOR DE LEERKRACHT

Dit is de vereenvoudigde geschiedenis van de Europese Unie, door De Brieven Brigade toegankelijk gemaakt voor de **leerlingen van de derde graad** van het basisonderwijs. Uiteraard is deze geschiedenis niet altijd volledig, maar ze schetst een helder en bevattelijk beeld van Europa. Moeilijke begrippen worden eenvoudig verklaard via de bijgevoegde **woordenlijst**. Het verhaal is zo geschreven dat er ruimte is voor **interactieve klasmomenten, gesprekken** en **opdrachten**. Op het einde volgt er **een invulblaadje voor de leerlingen**.

Bij deze projectfiche hoort:

- **een geïllustreerde tijdslijn**
Te downloaden als *eu_tijdslijn.pdf* op www.bephila.be/nl/bephila/de-filatolie-bevorderen/
- **de landen van Europa: een overzicht voor de leerkracht**
Te downloaden als *eu_landen.pdf* op www.bephila.be/nl/bephila/de-filatolie-bevorderen/
- **de kaart van Europa + stickervel met postzegels**
Poster (60x80 cm) om op te hangen in de klas.
1 exemplaar per klas **gratis** te bestellen via www.bephila.be/nl/bephila/de-filatolie-bevorderen/

LEGENDE

INTERACTIE

Interactie. Tijd voor actie.

Opdracht. Individueel of in groep.

Tip voor de leerkracht.

Materiaal om uit te delen aan de leerlingen.

Moeilijk woord! Zie woordenlijst.

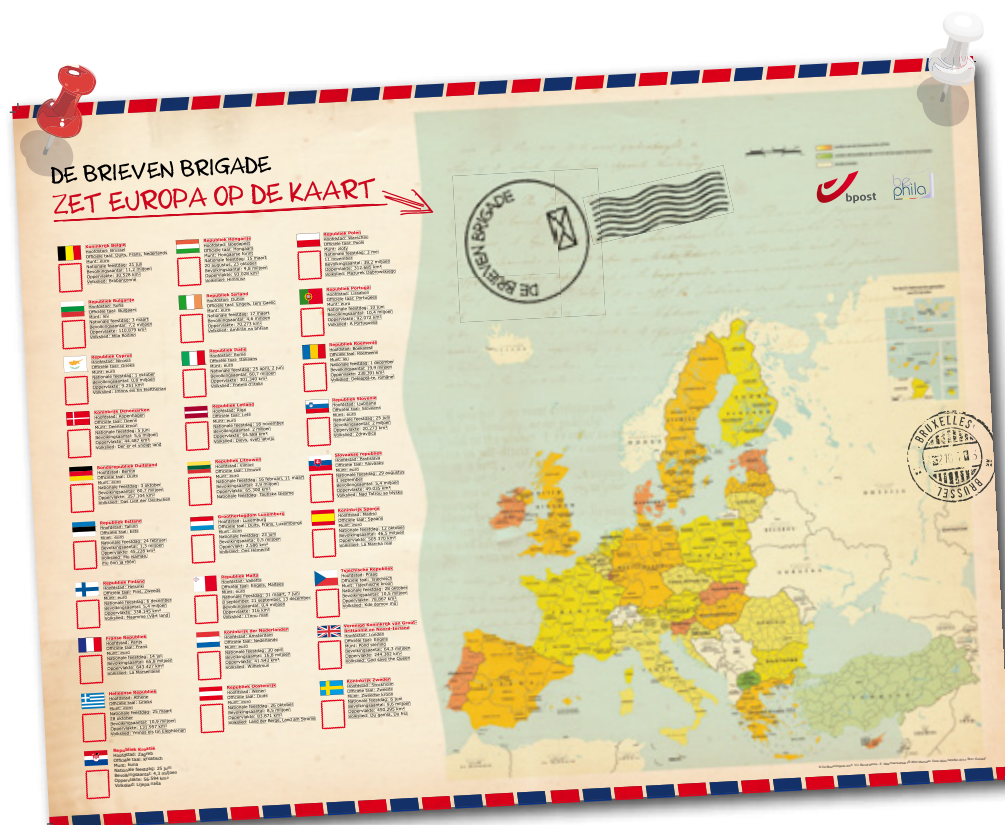

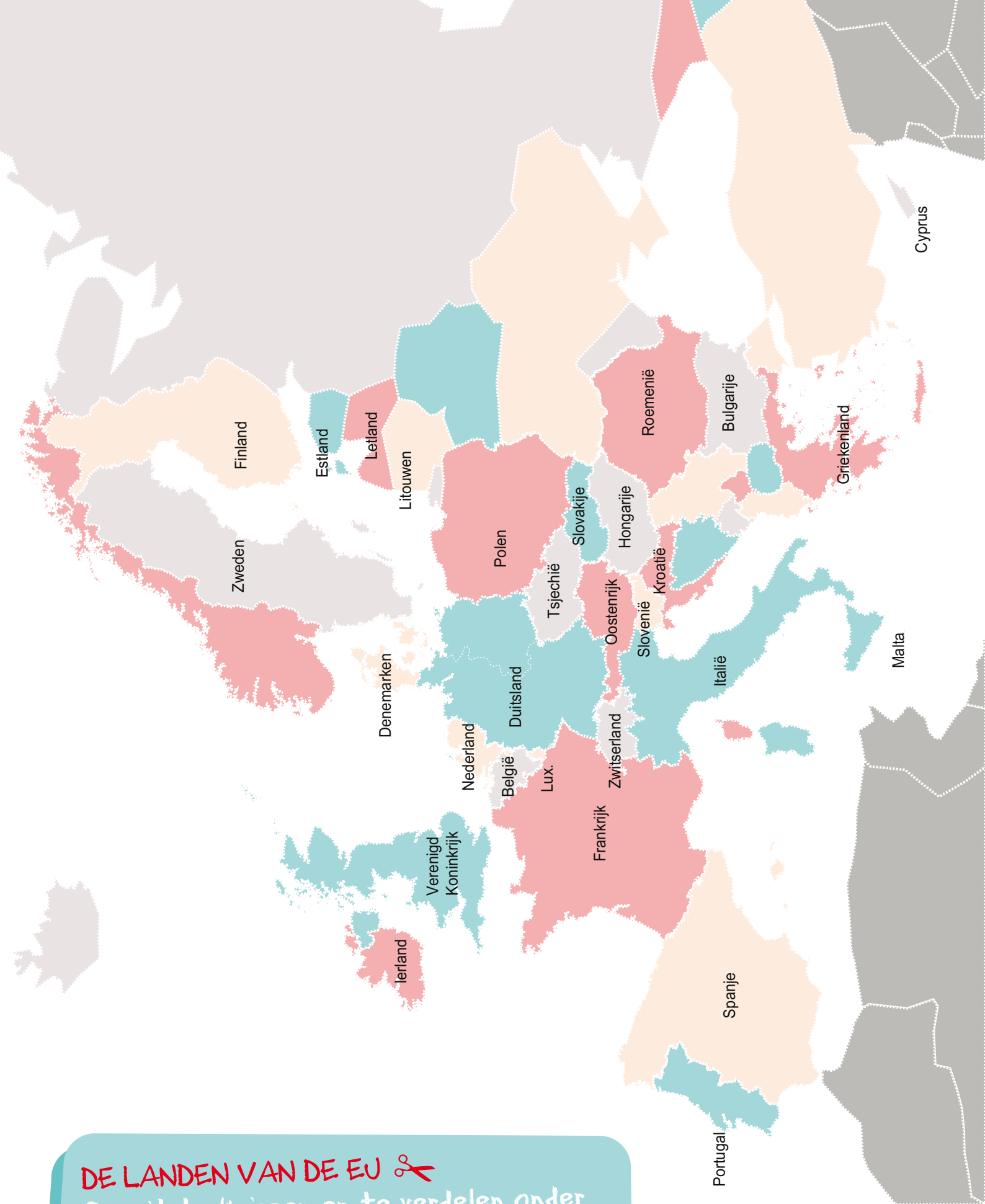
✓ OPDRACHT

DUID VOOR ELK LAND EEN VERTEGENWOORDIGER AAN

BETREK DE LEERLINGEN ACTIEF BIJ DIT VERHAAL OVER EUROPA. OP DE VOLGENDE PAGINA VINDT U DE KAART VAN EUROPA MET DE 27 LIDSTATEN. KNIP DE LANDEN UIT. GEEF ELKE LEERLING BIJ AANVANG VAN DE LES EEN ENVELOP VAN DE BRIEVEN BRIGADE. MET DAARIN EEN OF MEERDERE LANDEN (AFHANKELIJK VAN HET AANTAL LEERLINGEN IN UW KLAS).

ZODRA EEN LAND TER SPRAKE KOMT IN DE LES, MAG DE LEERLING 'ZIJN' LAND OP HET BORD KOMEN HANGEN. DE LEERLING MAG OOK DE POSTZEGEL VAN DAT LAND (ZIE STICKERVEL BIJ POSTER) OP DE GROTE KAART VAN EUROPA PLAKKEN. VOOR DE DUUR VAN HET EUROPAPROJECT IS DE LEERLING DE VERTEGENWOORDIGER VAN DAT LAND.

DE LANDEN VAN DE EU ✂

Om uit te knippen en te verdelen onder de leerlingen:

DE BRIEVENBRIGADE

HET VERHAAL VAN DE EUROPESE UNIE

MATERIAAL

Geef elke leerling een (kleuren)kopie van het invulblaadje.
U vindt dit op het einde van deze projectfiche.

HET VERHAAL

Nooit meer oorlog!

1945: de vreselijke Tweede Wereldoorlog was eindelijk voorbij. 50 tot 70 miljoen mensen kwamen om, bruggen en wegen waren kapot en veel mensen waren op de vlucht. Iedereen was het erover eens: zoiets mocht nooit meer gebeuren. De erfvijanden Frankrijk en Duitsland moesten voorgoed vrede sluiten. Maar hoe?

De man van staal (en steenkool)

Heel wat belangrijke mensen dachten daar diep over na. Zo diep dat ze er hoofdpijn van kregen. Gelukkig kreeg op een mooie dag een slimme Fransman een al even slimme inval. Want wat heb je nodig om oorlog te voeren?

INTERACTIE

Laat de leerlingen een paar minuutjes raden of vertellen.

Inderdaad. **Wapens!** En wat heb je nodig om die wapens te maken?

INTERACTIE

Laat de leerlingen een paar minuutjes raden of vertellen.

Om wapens te maken heb je **Staal** en **steenkool** nodig. Jean Monnet, zo heette die slimme Fransman, vond dat Frankrijk en Duitsland niet langer de baas mochten zijn over de steenkool- en staalindustrie in hun land. In plaats daarvan moest er een club opgericht worden waarin ze met andere Europese landen zouden **samenwerken** aan de gemeenschappelijke productie van staal en steenkool. *Vaarwel oorlog. Bedankt, Jean!*

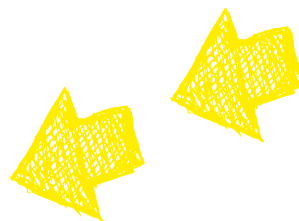
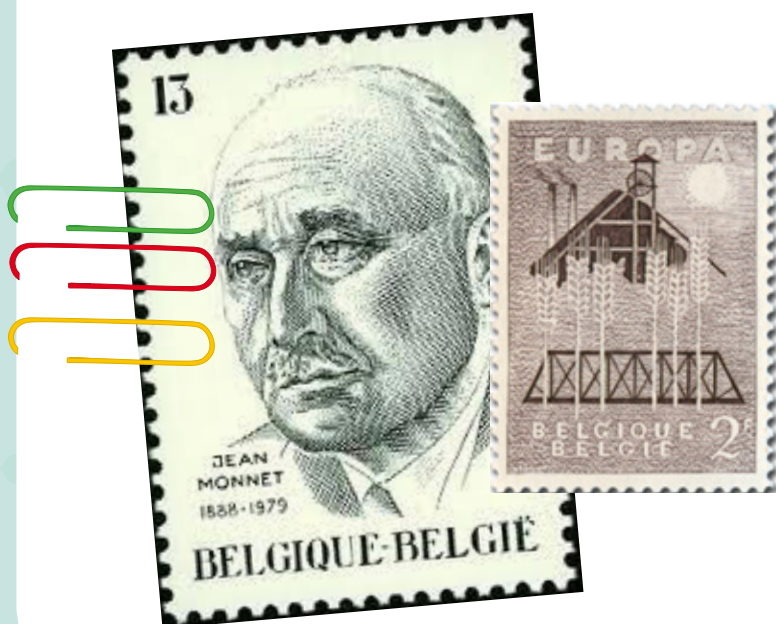
Leve de EGKS, leve Europa!

Na een partijtje petanque vertelde Monnet tijdens het roken van een dikke sigaar zijn idee aan zijn goede vriend Robert Schuman, die toevallig ook de Franse minister van Buitenlandse Zaken was. De minister vond dit een briljant plan en wat er toen gebeurde, is geschiedenis. Schuman hield een belangrijke toespraak voor de Europese leiders waarin hij het **Schumanplan** (eigenlijk dus het plan van Monnet) uitlegde.

Het resultaat? Een jaar later, in 1951, richtten de leiders van Frankrijk, West-Duitsland, België, Nederland, Luxemburg en Italië met het **Verdrag van Parijs** de **EGKS** op: **de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal**.

INTERACTIE

De leerlingen die deze 6 landen in hun envelop hebben, mogen naar voren komen, elkaar de hand schudden, hun landen op het bord hangen en de postzegels op de grote kaart van Europa plakken.

Van EGKS naar EEG

Het clubje van de EGKS deed het goed. Ze werkten zelfs zó goed samen en ze maakten zó weinig ruzie dat de EGKS-leiders niet alleen staal en steenkool, maar de hele **economie** gemeenschappelijk wilden regelen.

Zo gezegd, zo gedaan. Op 25 maart 1957 werd er opnieuw een verdrag getekend. Deze keer in Rome. En zo werd de **EEG** of de **Europese Economische Gemeenschap** opgericht. Dat betekende o.a. het einde van tijdrovende wacht-tijden aan de grens en peperdure buitenlandse **invoerrechten**. Het voordeel? Nu konden de 6 landen van de EEG handel drijven alsof ze één groot land waren.

INTERACTIE

Wat is economie? Wat is handel drijven? Wie heeft er al gehoord van invoerrechten? Laat de kinderen een paar minuutjes vertellen wat ze erover weten.

Toen waren ze plots met negen!

Dankzij de gemeenschappelijke markt verbeterde het leven in de EEG zichtbaar. De **welvaart** in de lidstaten steeg. De mensen hadden meer geld en meer eten, én er lag een gevarieerd aanbod aan producten in de winkels.

De buurlanden zagen dat de EEG een succes was, en in de jaren zestig vroegen sommigen of ze mochten meedoen. Na jarenlang gepraat - zo gaat dat tussen grote mensen - werden **Groot-Brittannië**, **Denemarken** en **Ierland** lid in **1973**.

INTERACTIE

De leerlingen die deze landen in hun envelop hebben mogen hun land op het bord hangen en de postzegels op de grote kaart van Europa plakken.

Eerste Verkiezingen

1979 was een belangrijk jaar voor de EEG. Vanaf toen werden de leden van het Europees Parlement rechtstreeks verkozen door de inwoners van de lidstaten. Dat betekende dat er voortaan om de 5 jaar Europese Verkiezingen zouden komen.

INTERACTIE

Wat zijn verkiezingen? Eventueel te koppelen aan een miniverkiezing in de klas voor de leerlingenraad?

Zuid-Europa doet mee: van negen naar twaalf!

In **1981** sloot **Griekenland** aan en in 1986 volgden **Portugal** en **Spanje**. Het was niet altijd makkelijk om met zoveel landen overeen te komen, maar omdat iedereen samen vooruit wilde, lukte het toch.

Zo werkten de EEG-landen al een hele tijd samen om het milieu te beschermen en om betere wegen en spoorwegen aan te leggen. De rijkere landen hielpen de armere bij de wegenbouw en andere belangrijke projecten. Om reizigers het leven makkelijker te maken, hadden de meeste EEG-landen de identiteitscontroles aan de grens afgeschaft. Iemand die in de ene lidstaat woonde, mocht dus vrij naar een andere lidstaat reizen, verhuizen of er zelfs gaan werken.

INTERACTIE

De leerlingen die deze landen in hun envelop hebben mogen hun land op het bord hangen en de postzegels op de grote kaart van Europa plakken.

INTUSSEN IN OOST-EUROPA: BERLIJN, DE MUUR DIE DE GESCHIEDENIS VERANDERDE

In 1989 gebeurde er iets megabelangrijks aan de grenzen van de Unie. Na 28 jaar werd de Berlijnse Muur gesloopt. Die muur was hét symbool van de Koude Oorlog en van de politieke verdeeldheid in de wereld. Het zogeheten **Ijzeren Gordijn** dat de **communistische** landen van Oost-Europa (het Oosten) en het **democratische** West-Europa (het Westen) scheidde, werd opgeheven. Duitsland werd weer één land, en de mensen in Oost-Europa werden herenigd met de mensen uit West-Europa.

Maar waarom stond die muur er eigenlijk?

Koude Oorlog

Het einde van de Tweede Wereldoorlog was het begin van de **Koude Oorlog**, een tijd van spanningen, tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie. Het verslagen Duitsland werd door de overwinnaars gewoon in twee verdeeld. De westelijke bondgenoten onder leiding van Amerika kregen West-Duitsland (BRD); Oost-Duitsland (DDR) werd geregeerd door Rusland, net als de andere Oost-Europese landen. Maar het klikte niet tussen de twee wereldmachten: de spanningen tussen Amerika en de Sovjet-Unie bleven duren tot in 1989.

Ook Berlijn werd verdeeld, maar er waren al snel problemen tussen Oost- en West-Berlijn. Veel Berlijners wilden niks te maken hebben met het communistische systeem, en vluchtten naar het westelijke deel van de stad.

• Pinkstermaandag 1952

De regering van Oost-Duitsland vond dit niet oké en liet meer dan 1.300 km prikkeldraad plaatsen om West- en Oost-Duitsland van elkaar te scheiden. Toch wisten nog heel wat mensen te ontsnappen.

• De nacht van 12 op 13 augustus 1961

Om de totale leegloop van Oost-Berlijn te voorkomen, begon de DDR-regering op een nacht met de bouw van een 45,3 kilometer lange muur tussen Oost- en West-Berlijn. Wie over de zwaar bewaakte muur naar het westen probeerde te vluchten, werd zonder pardon neergeschoten.

• 9 november 1989

28 jaar later opende de DDR z'n grenzen en duizenden Berlijners begonnen met de sloop van de muur. Duitsland kon weer herenigd worden en Oost-Europa was vrij! Een emotioneel moment voor de inwoners van Berlijn. Velen van hen leefden immers bijna 30 jaar gescheiden van vrienden of familie in het andere gedeelte.

1992: het jaar van de Europese Unie

In de loop van de jaren groeide de club sterk. Er veranderde zoveel dat er in 1992 besloten werd de naam te wijzigen. Door het Verdrag van Maastricht te ondertekenen, werd **De Europese Unie (EU)** opgericht. De eigen interne markt was al een feit. Er werd toen ook afgesproken om binnen de tien jaar overal in de EU met één munt te betalen en samen te werken om misdadigers, terroristen en ander gespuis op te pakken. In 1993 werd ons land Voorzitter van de EU.

Het eurotijdperk

Vroeger had ieder Europees land zijn eigen munt of **valuta**. Wie op reis ging, moest geld wisselen en voortdurend omrekenen. De Europese leiders waren het erover eens dat het handiger zou zijn om in zoveel mogelijk landen met dezelfde munt te betalen: de **euro**. Negen jaar lang werd de invoering van de euro voorbereid. Op 1 januari 1999 legde elk EU-land dat wou meedoen de waarde van zijn munt vast tegenover de euro. De biljetten en munten zijn op 1 januari 2002 in gebruik genomen. Als je euromunten vergelijkt, zie je aan de ene kant een afbeelding uit het land van herkomst. De andere kant is voor alle landen hetzelfde.

✓ OPDRACHT

LAAT DE LEERLINGEN THUIS OP ZOEK GAAN NAAR OUDE BELGISCHE FRANKEN + LAAT ZE EUROMUNTEN MEEBRENGEN UIT ZOVEEL MOGELIJK VERSCHILLENDE LANDEN. POSTZEGELS IN BELGISCHE FRANKEN OF MET BELGISCHE FRANK + EURO MOGEN OOK.

10 nieuwe lidstaten

Voordat een land lid mag worden van de EU, moet het een goedlopende economie hebben. Ook moet het **democratisch** zijn en de **mensenrechten** respecteren.

INTERACTIE

Wat betekent democratisch? Wat zijn mensenrechten? Tijd voor een klasgesprek.

Op 1 mei 2004 sloten er maar liefst 10 nieuwe landen aan bij de EU: Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Cyprus en Malta. Het was de eerste keer in de geschiedenis van de Europese samenwerking dat er zoveel landen in één keer toetraden. Dit verenigde meteen ook het oosten, het midden en het westen van Europa.

INTERACTIE

De leerlingen die deze landen in hun envelop hebben mogen hun land op het bord hangen en de postzegels op de grote kaart van Europa plakken.

50 jaar Europa

In 2007 werd de vijftigste verjaardag van de ondertekening van het Verdrag van Rome herdacht met een groot feest. In die vijftig jaar is Europa een sterke Unie geworden met een eigen Parlement, open grenzen, een eigen munt en een vrije markteconomie. In 2007 werden Bulgarije en Roemenië lid van de EU en sindsdien zijn we met 27 lidstaten.

INTERACTIE

De leerlingen die deze landen in hun envelop hebben mogen hun land op het bord hangen en de postzegels op de grote kaart van Europa plakken.

In 2010 was België Europees Voorzitter

Om de 6 maanden neemt een andere lidstaat het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie op zich. De 2de helft van 2010 was België voorzitter

TAKEN VAN DE VOORZITTER:

- ➔ de vergaderingen organiseren en leiden.
- ➔ oplossingen en compromissen zoeken.
- ➔ de Europese Unie vertegenwoordigen.

Sinds 2010 is Herman Van Rompuy president van Europa

Hij werd op 1 januari 2010 de allereerste voorzitter van de Europese Raad.

2012: herverkiezing Herman Van Rompuy

Op 1 maart 2012 werd hij door de 27 lidstaten herverkozen als voorzitter van de Europese Raad. Hij blijft aan de macht tot 30 november 2014. Het is dan de beurt aan de Pool Donald Tusk om de vergaderingen van de 28 regeringsleiders voor te zitten.

ZIJN TAKEN ALS PRESIDENT:

- ➔ de driemaandelijke vergaderingen van de Europese leiders voorzitten.
- ➔ de Europese Unie vertegenwoordigen op internationale topontmoetingen.

2013: de 28ste lidstaat treedt toe

Op 1 juli 2013 trad Kroatië, na Slovenië het tweede land uit het voormalige Joegoslavië, toe tot de Europese Unie.

2015 : Griekse schulden crisis

wat kan je hierover vertellen ?

TO BE CONTINUED

Hiermee is het verhaal van Europa natuurlijk niet afgelopen. Eeuwenlang was Europa het toneel van waanzinnige oorlogen en verschrikkelijke verdeeldheid. Maar de voorbije 50 jaar hebben de landen van dit oude werelddeel zich verenigd. Om in vrede, vriendschap en eenheid aan een beter Europa en een betere wereld te bouwen. Het verhaal wordt vervolgd.

LEUK OM WETEN!

- De EU telt ongeveer 503 miljoen inwoners.
- Roemenië wordt ook wel eens Het land van Dracula genoemd.
- Malta is de kleinste lidstaat, gevolgd door Luxemburg en Cyprus.
- Victor Hugo was de eerste die de uitdrukking Verenigde Staten van Europa gebruikte.
- De eerste postzegel in Belgische frank en in euro uit 1999 mag je vandaag nog op je omslag plakken: postzegels zijn immers onbeperkt geldig.
- Van 1961 tot 1989 liep er een muur van 45,3 km dwars door Berlijn.
- Met zo'n 2 850 km lengte is de Donau één van de langste rivieren van Europa.
- In 17 van de 28 Europese lidstaten is de euro het betaalmiddel. Het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Bulgarije, Letland, Hongarije, Litouwen, Polen, Zweden, Tsjechië en Roemenië gebruiken voorlopig nog hun eigen munt.
- Europa heeft een volkslied zonder woorden: Ode aan de vreugde. Het is een stuk uit de 9de symfonie van Beethoven, gecomponeerd in 1823. Luister hier: http://europa.eu/abc/symbols/anthem/index_nl.htm
- De Dag van Europa wordt gevierd op 9 mei.
- Elk jaar rond 9 mei komt er in elk land van de EU een speciale Europazegel uit. Deze postzegel heeft in elk Europees land hetzelfde beeldthema. Meer weten? <http://www.posteurop.org>
- De cirkel van sterren op de Europese vlag staat voor de verbondenheid en eenheid tussen de volkeren van Europa. Het aantal sterren heeft niets te maken met het aantal lidstaten. Er zijn 12 sterren omdat dit cijfer traditioneel een symbool is van perfectie, volledigheid en eenheid.

WOORDENLIJST

➔ Markteconomie

Alles waar we handel mee drijven: goederen, geld, bedrijven, jobs, ...

➔ Invoerrechten

Belasting om goederen van het ene land naar het andere land te brengen

➔ Valuta

De eigen munteenheid van een land. Bv.: euro, pond sterling, dollar, Zwitserse frank

➔ Welvaart

Maatschappelijk en vooral economische voorspoed zodat je méér kunt kopen voor je geld

➔ Verkiezingen

Alle burgers mogen of moeten om de zoveel jaar hun vertegenwoordigers kiezen

➔ Democratie

Politiek stelsel waarbij de inwoners van een land vrij een regering of leiders kunnen kiezen om hen te vertegenwoordigen

➔ Mensenrechten

Het recht om te zeggen wat je denkt, het recht om niet zonder eerlijk proces in de gevangenis te worden gezet, het recht om niet gemarteld te worden en nog veel meer belangrijke rechten

➔ Communisme

Een politiek stelsel waarbij alle bezit gemeenschappelijk is, de staat alle beslissingen neemt en de burgers geen inspraak hebben.

➔ Ijzeren Gordijn

De vroegere scheidingslijn tussen het communistische Oost-Europa en het kapitalistische West-Europa

➔ Koude Oorlog

Tijd van spanningen tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie door een verschil van wereldbeeld in de 2de helft van de 20ste eeuw

➔ Voorzitter

Iemand die een bestuur of een partij leidt

➔ President

Het hoofd van een regering

schrijf mee met
**DE BRIEVEN
BRIGADE**

INVULBLAADJE

HET VERHAAL VAN DE EUROPESE UNIE.

Voornaam: _____

Naam: _____

Klas: _____

①

De Franse minister van Buitenlandse Zaken

..... stelt
Duitsland in 1950 voor om de-en
..... productie van beide landen
gemeenschappelijk te maken.

Deze postzegels van het Europese Bureau ten voordele van het Kind spreken voor het eerst over de Europese gedachte.

②

Op **18.04.19**..... wordt met de ondertekening van het
Verdrag van de

..... (EGKS) opgericht. Omcirkel de 6
landen die meedoen:

België

Frankrijk

Zwitserland

Griekenland

Bulgarije

Denemarken

Italië

Oostenrijk

West-Duitsland

Luxemburg

Nederland

Verenigd Koninkrijk

1956: de 6 lidstaten van de EGKS brengen een postzegel uit over hetzelfde onderwerp met dezelfde illustratie: een nieuwe Europa in opbouw!

3. Op **25.03.1957** wordt in Rome de Europese Economische Gemeenschap (EEG) opgericht. Waarom?

- a. omdat de EGKS niet goed werkte
- b. om makkelijker handel te kunnen drijven met de andere lidstaten
- c. omdat er dringend iets gedaan moest worden voor het milieu

4. In **1973** treden er 3 nieuwe lidstaten toe tot de EEG:

.....

.....

.....

In 1979 bracht De Post een postzegel uit voor de Eerste Verkiezingen van het Europese Parlement.

5. Wie wordt in **1981** het 10de lid van de EEG?
Omcirkel het juiste antwoord.

SPANJE

GRIEKENLAND

FINLAND

1982: deze Europese postzegel herdenkt de invoering van het Algemeen Stemrecht.

1984: postzegel voor de tweede Europese Parlementsverkiezingen.

6. Als **Spanje** en **Portugal** in 1986 toetreden, zijn er in totaal hoeveel lidstaten?

12

13

15

7. De EEG-landen werkten samen om te beschermen en om betere en aan te leggen. De rijkere landen hielpen de armere. Om reizigers het leven makkelijker te maken, hadden de meeste EEG-landen de aan de grens afgeschaft. Iemand die in de ene lidstaat woonde, mocht vrij naar een andere lidstaat , verhuizen of er zelfs gaan

KIES UIT:

identiteitscontroles - reizen - werken - wegen - het milieu - spoorwegen

1989: een postzegel voor de derde Europese Parlementsverkiezingen.

8. Welke belangrijke gebeurtenis vindt er in **1989** plaats aan de grenzen van de EU?

- a. de Berlijnse Muur wordt gesloopt en de grenzen van Oost-Europa gaan open.**
- b. Joegoslavië wint het Eurovisie Songfestival.**
- c. George Bush volgt Ronald Reagan op als president van Amerika.**

9. In **19**..... wordt met het Verdrag van Maastricht de (EU) opgericht.

1993:wordt Voorzitter van de EU!

10. In **1995** worden 3 nieuwe landen lid van de EU:

- a. Finland, Oostenrijk en Zweden.**
- b. Oostenrijk, Zwitserland en Finland.**
- c. Hongarije, Zweden en Roemenië.**

11. Dit is de **eerste postzegel in euro en Belgische frank**. Wie herken je op de afbeelding?

- a. Koning Leopold II**
- b. Koning Boudewijn I**
- c. Koning Albert II**

12. Wanneer werden de euromunten en -biljetten het gemeenschappelijk betaalmiddel in 12 landen?

1999

2000

2002

Dit postzegelboekje stelt de 10 nieuwe EU-Lidstaten voor.

13 In **2004** krijgt de EU er in één klap 10 nieuwe lidstaten bij. Welke 6 horen er niet bij?

Bulgarije

Cyprus

Estland

Hongarije

Letland

Turkije

Litouwen

Roemenië

Malta

Polen

Slovenië

Zwitserland

Slowakije

Tsjechië

Oekraïne

Noorwegen

14 De toetreding van en op **1.01.2007** brengt het aantal lidstaten op **27**.

Een speciale postzegel voor 50 jaar Europa.

15 2010: een postzegel voor de aanstelling van als Europees president en ter ere van het Belgische Voorzitterschap van de EU.

INVULBLAADJE

HET VERHAAL VAN EUROPA

OPLOSSINGEN (VOOR DE LEERKRACHT!)

- 1 Robert Schuman - kolen-en staalproductie
 - 2 1951 - Parijs - Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal
Frankrijk, West-Duitsland, België, Luxemburg, Nederland, Italië
 - 3 b: om makkelijker handel te kunnen drijven tussen de lidstaten
 - 4 Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Ierland
 - 5 Griekenland
 - 6 12
 - 7 het milieu - wegen, spoorwegen - identiteitscontroles - reizen, werken
 - 8 a
 - 9 1992 - Europese Unie - België
 - 10 a
 - 11 c
 - 12 c
 - 13 Bulgarije, Turkije, Roemenië, Zwitserland, Oekraïne, Noorwegen
 - 14 Bulgarije en Roemenië
 - 15 Herman Van Rompuy
-

